

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
Дніпропетровське обласне територіальне відділення

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

08.12.2016

м. Дніпро

№ 41/01-14/04-16

Справа № 30/04-03-1/16

Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу

Адміністративна колегія Дніпропетровського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання про попередні висновки першого відділу досліджень і розслідувань Дніпропетровського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 15.11.2016 року № 88 у справі №30/04-03-1/16, розпочатої розпорядженням адміністративної колегії Дніпропетровського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 29.07.2016 року №32/01-15/04-16р за ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом другим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеного пунктом першим частини другої статті 13 цього Закону, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку в діях Міського комунального підприємства «Дніпропетровські міські теплові мережі» (код ЄДРПОУ 32082770), назву якого змінено на підставі рішення Дніпропетровської міської ради від 13.04.2016 року № 26/6 на КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ДНІПРОПЕТРОВСЬКІ МІСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (код ЄДРПОУ 32082770) (далі – КП «Дніпропетровські міські теплові мережі», Підприємство),

В С Т А Н О В И Л А:

Дніпропетровським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі - територіальне відділення) за результатами розгляду колективної заяви мешканців будинку № 141, розташованого по вулиці Мандриківська м. Дніпро (далі – Споживачі) стосовно нарахувань за послугу централізованого опалення КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» та інформації, отриманої в ході розгляду справи, встановлено наступне.

Місцезнаходження Підприємства: 49044, м. Дніпро, пр. Д. Яворницького, 37.

Підприємство здійснює свою діяльність на підставі Статуту (у новій редакції, затвердженого рішенням виконавчого комітету Дніпровської (Дніпропетровської) міської ради від 13.04.2016 року № 26/6, державна реєстрація змін до установчих документів юридичної особи 25.04.2016 року №12241050017005401.

Згідно Статуту, Підприємство є комунальним унітарним комерційним підприємством, яке є правонаступником Міського комунального підприємства «Дніпропетровські міські теплові мережі».

Власником КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» є територіальна громада міста в особі Дніпровської (Дніпропетровської) міської ради.

КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» є юридичною особою, має відокремлене майно, самостійний баланс, рахунки в установах банку, круглу печатку, кутовий та інші штампи зі своїм найменуванням та ідентифікаційним кодом.

Підприємство включено до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, ідентифікаційний код 32082770.

В місті Дніпро (м.Дніпропетровськ) Підприємство є одним із суб'єктів господарювання, який має виробничі потужності для виробництва, транспортування та постачання теплової енергії споживачам власними мережами, що розташовані у місті Дніпро (м.Дніпропетровськ). Отже, КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» здійснює весь цикл з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії й має можливість надавати платні послуги з централізованого опалення та постачання гарячої води.

Тобто, Підприємство, надаючи платні послуги, здійснює господарську діяльність та у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

Підприємство має такі ліцензії:

- ліцензію Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг серія АД № 041704 (дата прийняття та номер рішення про видачу ліцензії 27.07.2012 № 249), видану на виробництво теплової енергії (крім діяльності з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії);

- ліцензію Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг серія АД № 041705 (дата прийняття та номер рішення про видачу ліцензії 27.07.2012 № 249), видану на транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами;

- ліцензію Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг серія АД № 041706 (дата прийняття та номер рішення про видачу ліцензії 27.07.2012 № 249), видану на постачання теплової енергії.

Законом України «Про теплопостачання» передбачено: суб'єкти господарювання є учасниками ринку теплової енергії в межах населених пунктів, на яких розташовані мережі підприємств. Згідно цього Закону відносини у сфері теплопостачання складаються з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії споживачам.

Отже, КП «Дніпропетровські міські теплові мережі», виробляючи теплову енергію, транспортуючи її магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, постачаючи її та надаючи послуги з централізованого опалення, здійснює свою діяльність на **товарних ринках теплової енергії**.

Згідно статті 5 Закону України «Про природні монополії» до сфери діяльності суб'єктів природної монополії віднесено транспортування теплової енергії, статтею 6 цього Закону ринки з виробництва та постачання теплової енергії визначено суміжними ринками.

Таким чином, КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» здійснює свою діяльність на ринку природної монополії та суміжних ринках.

Результатом діяльності КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії є, зокрема те, що споживачі отримують послуги централізованого опалення та постачання гарячої води.

Згідно частини четвертої статті 19 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавцем послуг з централізованого опалення та послуг з централізованого постачання гарячої води для об'єктів усіх форм власності є суб'єкт господарювання з постачання теплової енергії (теплопостачальна організація).

Особливостями ринків виробництва, транспортування та постачання теплової енергії є те, що споживачі послуг з централізованого опалення не мають альтернативи вибору надавача послуг.

Дослідження ринку послуг з централізованого опалення, на якому здійснює діяльність КП «Дніпропетровські міські теплові мережі», проведено відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої

розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 року за № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 року за № 317/6605 (далі – Методика).

Об'єктами аналізу є:

- послуга з централізованого опалення;
- КП «Дніпропетровські міські теплові мережі».

Продавцями послуг з централізованого опалення є суб'єкти господарювання, господарська діяльність яких спрямована на задоволення потреб споживача у забезпеченні нормативної температури повітря у приміщеннях.

Споживачами послуг з централізованого опалення є фізичні та юридичні особи, які отримують або мають намір отримувати послуги з централізованого опалення.

Споживачами послуг є мешканці міста Дніпро (м.Дніпропетровськ), промислові підприємства, соціальна сфера та інші суб'єкти господарювання тощо, яким згідно укладених договорів Підприємство надає послуги централізованого опалення в межах діючих мереж.

Товарами, щодо яких визначається монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, є послуга з централізованого опалення.

Відповідно до Закону України «Про теплопостачання» система централізованого теплопостачання – сукупність джерел теплової енергії потужністю понад 20 Гкал/год, магістральних та місцевих (розподільчих) теплових мереж.

Послуга з централізованого опалення за споживчими властивостями, умовами використання, технічними, експлуатаційними властивостями і характеристиками не мають товарів-замінників.

Таким чином, **товарними межами ринку** визначена товарна група – послуги з централізованого опалення.

Територіальні (географічні) межі ринку послуг з централізованого опалення.

Характерною особливістю взаємодії попиту і пропозиції централізованого опалення є неможливість переміщення попиту географічно, оскільки необхідною умовою отримання зазначеної послуги є приєднання внутрішньобудинкових мереж опалення споживачів до магістральних та місцевих (розподільчих) мереж опалення КП «Дніпропетровські міські теплові мережі». За межами цих мереж користування послугою опалення Підприємства є неможливим.

Тому, територіальними (географічними) межами ринку послуг з централізованого опалення є місто Дніпро (м.Дніпропетровськ), де розташовані діючі мережі КП «Дніпропетровські міські теплові мережі».

Часові межі ринку- опалювальний період 2014-2015 років (з жовтня 2014 по квітень 2015).

Бар'єри вступу (виходу) на ринок.

КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» здійснює свою діяльність на ринку природної монополії та суміжних ринках.

На вказаних ринках, внаслідок технологічних особливостей, конкуренція (реальна та потенційна) відсутня.

На підставі рішень виконавчого комітету Дніпропетровської міської ради від 22.08.2002 року № 1660, від 19.09.2002 року № 2045, від 02.06.2003 року № 1350, від 19.11.2003 року № 36/13 на баланс Підприємству передано майно, необхідне для виробництва, транспортування та продажу теплової енергії згідно з інвентаризаційним описом на 01.09.2002 року та відповідним актом прийняття-передачі.

В межах мереж КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» не встановлено інших суб'єктів господарювання з боку яких Підприємство зазнає значної конкуренції.

Таким чином, КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» у розумінні статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення протягом опалювального періоду 2014-2015 років в межах території міста Дніпро (м.Дніпропетровськ), в межах діючих мереж, що знаходилися на його обслуговуванні.

За результатами розгляду заяви та справи з'ясовано наступне.

Підприємство здійснювало розрахунок плати за послугу централізованого опалення Споживачам на підставі укладених договорів про надання послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води та за показниками будинкового засобу обліку.

Проте, в період з 25.11.2014 року по 29.12.2014 року за зазначеною адресою Підприємство здійснювало нарахування плати за послуги з централізованого опалення Споживачам без врахування показань будинкового приладу обліку, з застосуванням самостійно розрахованого тарифу розрахунковим методом у розмірі 14,13153 грн./м², а з урахуванням показань будинкового приладу обліку за 29.12.2014 року, Підприємство здійснило перерахунок, та розрахувало тариф за період з 25.11.2014 року по 28.12.2014 року за зазначеною адресою у розмірі 13,6189 грн./м².

У листі КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» від 16.03.2015 № 165-сс Споживачам наведено розрахунок за період з 25.11.2014 року по 29.12.2014 року:

$$\frac{0,155 \text{ Гкал/ м}^2 * (+18^\circ\text{C} - (-1,929^\circ\text{C})) * 35 \text{ дн} * 409,17 \text{ грн/Гкал}}{172 \text{ дїб} * (+18^\circ\text{C} - (-0,2^\circ\text{C}))} = 14,13153 \text{ грн./м}^2$$

де - 0,155 Гкал/ м² питома норма споживання теплової енергії;

409,17 грн/Гкал нормативний тариф;

-1,929 °C середньодобова температура зовнішнього повітря з 25.11.2014 по 29.12.2014 року;

+18°C нормативна температура повітря приміщення; 172 дїб опалювальний період;

-0,2°C нормативна середня температура зовнішнього повітря за опалювальний період для м. Дніпропетровська.

Також, у листі КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» від 16.03.2015 № 165-сс зазначено (*початок цитати*):

«Відповідно нарахування за грудень 2014р. склали:

$$49,6 \text{ м}^2 * 14,13153 \text{ грн./м}^2 = 700,92 \text{ грн.}$$

У зв'язку з наданням інформації щодо поновлення роботи лічильника, зроблено перерахунок за 29.12.14р за показаннями засобу обліку та корегування на суму 25,42 грн.

$$\frac{0,155 \text{ Гкал/ м}^2 * (+18^\circ\text{C} - (-1,771^\circ\text{C})) * 34 \text{ дн}}{172 * (+18^\circ\text{C} - (-0,2^\circ\text{C}))} = 13,6189 \text{ грн./м}^2$$

Де -1,771 °C температура зовнішнього повітря за період 25.11.14р.-28.12.14 р.

$$49,6 \text{ м}^2 * 13,6189 \text{ грн./м}^2 = 675,50 \text{ грн.}$$

$$700,92 \text{ грн} - 675,50 \text{ грн} = 25,42 \text{ грн}$$

Сума корегування відображена у квитанції до сплати за лютий 2015р.» (*кінець цитати*).

При цьому, пунктом 17 постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) від 17.10.2014 року № 146 було встановлено тарифи на послугу з централізованого опалення для потреб населення:

для абонентів житлових будинків з будинковими та квартирними приладами обліку теплової енергії на рівні 409,17 грн/Гкал (з податком на додану вартість),

для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії на рівні 11,16 грн. за 1 м² за місяць протягом періоду надання послуги з централізованого опалення (з податком на додану вартість).

У листі КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» від 22.10.2015 № 22.10-1508 та наданих до нього матеріалах, зокрема зазначено інформацію, що:

- нарахування Споживачам з 25.11.2014 року по 29.12.2014 року здійснено з застосуванням тарифу у розмірі 14,13153 грн./м²;

- з урахуванням перерахунку, нарахування Споживачам з 25.11.2014 року по 28.12.2014 року здійснено з застосуванням тарифу у розмірі 13,6189 грн./м²;

- 17.12.2014 року працівниками Підприємства виконано плановий огляд будинкового засобу обліку теплової енергії, складено та підписано працівниками Підприємства Акт обстеження вузла обліку теплової енергії планове обстеження від 17.12.2014 року (далі-Акт обстеження від 17.12.2014 року), в якому зазначено (*початок цитати*): «вузел учета работает не корректно» (*кінець цитати*);

- Підприємством не надано копій документів, що у період з 25.11.2014 року по 17.12.2014 року його працівниками здійснювався огляд будинкового засобу обліку теплової енергії;

- некоректна робота приладу була викликана не відповідністю діапазонів вимірювань встановлених засобів вимірювальної техніки діапазонам вимірювальних параметрів;

- після виконання заміни сопла, діапазони вимірювань будинкового засобу обліку прийшли у відповідність діапазонам вимірювальних параметрів (Акт обстеження вузла обліку теплової енергії планове обстеження від 29.12.2014 року);

- документи щодо несправності за вказаною адресою будинкового засобу обліку, що не підлягає усуненню, відсутні.

Також, звертає увагу факт неврахування показань будинкового приладу обліку не з моменту виявлення некоректної роботи лічильника 17.12.2014 року, про що зазначено у Акті обстеження від 17.12.2014 року, а значно раніше з 25.11.2014 року.

З приводу надання пояснень з посиланням на нормативно-правові акти щодо підстав нарахування Споживачам плати за спожиті послуги без врахування показань будинкового приладу обліку з 25.11.2014 року по 29.12.2014 року, Підприємством надані у листі від 22.10.2015 № 22.10-1508 наступні пояснення (*початок цитати*):

«Нарахування плати за теплоу енергію на період відсутності будинкового приладу обліку виконуються відповідно до п. 20 Постанови КМУ від 03.10.2007 р. №1198 «Про затвердження Правил користування тепловою енергією». Перерахунки плати за надані послуги здійснюються на підставі актів-претензій відповідно до п. 23 постанови КМУ від 21.07.2005р. № 630 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води...». Крім того, споживачам, які мешкають в будинках без будинкових приладів обліку теплової енергії, по закінченню опалювального періоду здійснюється перерахунок нарахувань за опалення, враховуючи фактичні витрати на виробництво теплової енергії відповідно до фактичної температури зовнішнього повітря на підставі ст.24, 25 Закону України «Про тепlopостачання». (*кінець цитати*).

Зазначене пояснення не можливо прийняти до уваги з наступних підстав.

Підприємством не надано документів щодо відсутності будинкового приладу обліку теплової енергії за вказаною адресою у період з 25.11.2014 року по 29.12.2014 року, протягом якого здійснено нарахування, у тому числі без врахування показань даного приладу.

Підприємством не надано документів щодо несправності засобів обліку теплової енергії, що не підлягає усуненню за вказаною адресою.

Пунктом 20 постанови Кабінету Міністрів України від 03.10.2007 року № 1198 (далі – Постанова №1198) передбачено, що у разі відсутності, пошкодження та/або неправильної роботи приладів комерційного обліку оплата здійснюється відповідно до визначених у договорі навантажень з урахуванням середньомісячної фактичної температури теплоносія в теплових мережах тепlopостачальної організації, середньомісячної температури зовнішнього повітря та кількості годин (діб) роботи тепловикористального обладнання в розрахунковому періоді.

На відміну від зазначеного, в укладених зі Споживачами договорах на надання населенню послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води відсутня інформація щодо навантаження.

Також, слід зазначити, що Постановою № 1198 визначаються взаємовідносини між тепlopостачальними організаціями та споживачами теплової енергії, в той час як у даному випадку відносини стосуються послуги централізованого опалення.

Окрім того, пункт 23 постанови Кабінету Міністрів України від 03.07.2005 року №630 (далі – Постанова № 630) стосується перерахунків розміру плати у разі перерви в наданні послуг, ненадання або надання їх не в повному обсязі, зниження якості, проте документів щодо перерви в наданні послуг, ненадання або надання їх не в повному обсязі, зниження якості у період з 25.11.2014 року по 28.12.2014 року Підприємством не надано.

З метою об'єктивного розгляду заяв і справ Дніпропетровське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України через Антимонопольний комітет України зверталось за роз'ясненнями до НКРЕКП та Міністерства регіонального розвитку,

будівництва та житлово-комунального господарства України (далі – Мінрегіон), зокрема з питань:

1. Чи правомірні дії КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» щодо застосування у розрахунках зі споживачами категорії *населення* у період некоректної роботи будинкового засобу обліку теплової енергії самостійно розрахованого тарифу за 1 кв. м?

2. Яким чином КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» має здійснюватися нарахування плати за послуги централізованого опалення споживачам категорії «населення», у разі складання акту щодо некоректної роботи будинкового засобу обліку теплової енергії: за показниками даного засобу обліку; згідно із середньомісячними показниками засобу обліку за попередній опалювальний період; за нормативами (нормами) споживання?

3. Чи є тариф на послуги з централізованого опалення КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії у розмірі 11,16 грн. за 1 кв. м за місяць протягом періоду надання послуги з централізованого опалення (з податком на додану вартість), встановлений постановою НКРЕКП від 17.10.2014 № 146, сформованим згідно з установленими нормативами (нормами) споживання?

4. Чи може КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» з 25.11.2014 року по 29.12.2014 року у період некоректної роботи будинкового засобу обліку теплової енергії (без проведення перевірки даного засобу обліку щодо його несправності) у розрахунках зі споживачами категорії населення застосовувати розрахований самостійно тариф на послуги з централізованого опалення у розмірі 14,13153 грн. за 1 кв. м, що перевищує тариф на послуги з централізованого опалення встановлений постановою НКРЕКП від 17.10.2014 року № 146 у розмірі 11,16 грн. за 1 кв. м?

5. Який тариф на послуги з централізованого опалення мав застосовувати суб'єкт природної монополії - КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» з 25.11.2014 по 29.12.2014 у розрахунках зі споживачами категорії *населення* у період некоректної роботи будинкового засобу обліку теплової енергії (без проведення перевірки даного засобу обліку щодо його несправності):

- для абонентів житлових будинків з будинковими та квартирними приладами обліку теплової енергії - 409,17 грн/Гкал (з ПДВ), встановлений постановою НКРЕКП від 17.10.2014 року № 146;
- для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії у розмірі 11,16 грн./м² за місяць протягом періоду надання послуги централізованого опалення (з ПДВ), встановлений постановою НКРЕКП від 17.10.2014 року № 146;
- згідно з середньомісячними показниками засобу обліку за попередній опалювальний період;
- розрахований самостійно за формулою:

$$[0,155 * (18^{\circ}\text{C} - t^{\circ}\text{cp}) * n * 409,17 \text{ грн/Гкал}] / [172 (18^{\circ}\text{C} - t^{\circ}\text{n})]$$
, де:
 0,155 - середньозваженої питомої норми річного споживання теплової енергії на 1 кв. м загальної площі, розраховані з урахуванням нормативної тривалості опалювального сезону (172 доби), нормативної середньої температури зовнішнього повітря за опалювальний період для м. Дніпропетровська, питомих норм споживання теплової енергії для забезпечення температури внутрішнього повітря (+18 °C), залежно від поверховості житлових будов та їх загальної площі;
 18 °C – нормативна температура повітря приміщення;
 t °cp - середньодобова температура зовнішнього повітря за звітний період некоректної роботи приладу обліку теплової енергії;
 n – кількість днів некоректної роботи лічильника;
 409,17 грн/Гкал – плановий тариф;
 172 доби – нормативна тривалість опалювального сезону;
 t °n – нормативна середня температура зовнішнього повітря за опалювальний період для м. Дніпропетровська.
- тариф, визначений у інший спосіб.

6. Правомірність нарахування КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» споживачам категорії «населення» плати за спожиті послуги централізованого опалення за нормативами (нормами) споживання при наявності будинкового засобу обліку теплової енергії, без здійснення позачергової повірки цього приладу щодо його справності?

У відповідь на вищезазначені питання НКРЕКП повідомило листом від 25.12.2015 року № 13838/18/61-15, зокрема наступне (*початок цитати*):

«Відповідно до Законів України «Про теплопостачання», «Про житлово-комунальні послуги», «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг» та Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого Указом Президента України від 10 вересня 2014 року № 715 до повноважень НКРЕКП належить, зокрема встановлення тарифів на теплову енергію, тарифів на комунальні послуги (централізоване опалення, постачання гарячої води) суб'єктам природних монополій та суб'єктам господарювання на суміжних ринках у сферах теплопостачання ліцензування яких здійснюється НКРЕКП.

Відносини між суб'єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальних послуг, і фізичною та юридичною особою, яка отримує або має намір отримувати послуги з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення регулюються Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення (далі – Правила), затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630.

Пунктом 15 Правил визначено, що періодична повірка засобів обліку води і теплової енергії проводиться у строк, що не перевищує одного місяця. За цей час споживач оплачує відповідні послуги з централізованого опалення – згідно із середньомісячними показаннями засобів обліку за попередній опалювальний період. У разі несправності засобів обліку теплової енергії, що не підлягають усуненню, плата за послуги з моменту її виявлення вноситься згідно з нормативами (нормами) споживання.

Відповідно до документів, доданих до заяви КП «Дніпропетровські міські теплові мережі», НКРЕКП пунктом 17 постанови НКРЕКП від 17.10.2014 № 146, було встановлено тарифи на послугу з централізованого опалення для потреб населення:

для абонентів житлових будинків з будинковими та квартирними приладами обліку теплової енергії на рівні 409,17 грн/Гкал (з податком на додану вартість),

для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії на рівні 11,16 грн. за 1 кв. м за місяць протягом періоду надання послуги з централізованого опалення (з податком на додану вартість).

При оформленні тарифу, на підставі документів поданих КП «Дніпропетровські міські теплові мережі», які в свою чергу було погоджено з виконавчим комітетом Дніпропетровської міської ради, було враховано кліматичні показники ДСТУ-НБВ.1.1-27:2010 «Будівельна кліматологія»:

середня температура зовнішнього повітря опалювального періоду на рівні $-0,2^{\circ}\text{C}$;

протяжність опалювального періоду 172 днів;

розрахунок річного плану надання послуг з централізованого опалення для потреб населення виконано виходячи з показників «загальна опалювальна площа житлових будинків», в частині «загальна опалювальна площа квартир з централізованим опаленням» та норми річної витрати теплоти на опалення 1 кв. м загальної площі опалених житлових будинків на рівні $0,155 \text{ Гкал/ м}^2$ (без будинкових приладів обліку теплової енергії) (*кінець цитати*).

З вищезазначених питань Мінрегіон у листі від 12.04.2016 року № 7/10-4102 повідомив, зокрема наступне (*початок цитати*):

«Основні організаційні і технічні вимоги до безпечної, надійної та економічної експлуатації джерел теплопостачання, теплофікаційних установок, теплових мереж, систем опалення та вентиляції, гарячого водопостачання, збирання і повернення конденсату, водопідготовки, а також засобів вимірювальної техніки визначено Правилами технічної експлуатації теплових установок і мереж, затвердженими наказом Мінпаливенерго України від 14.02.2007 № 71.

Цими Правилами, зокрема передбачено, що перед кожним опалювальним сезоном здійснюється перевірка готовності вузла обліку теплової енергії до експлуатації, про що складається відповідний акт.

Періодична, а також на вимогу теплопостачальної організації або Держенергонагляду перевірка приладів вузла обліку теплової енергії здійснюється представниками джерела теплопостачання, теплопостачальної організації і Держенергонагляду з метою своєчасного виявлення несправності приладів обліку.

Проведення розрахунків за спожиту теплову енергію та за послуги з централізованого опалення, постачання гарячої води для населення в умовах використання лічильників теплової енергії здійснюється відповідно до укладених договорів та вимог чинного законодавства.

Відповідно до статті 32 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (далі – Закон) розмір плати за комунальні послуги розраховується виходячи з розміру затверджених цін/тарифів та показань засобів обліку або за нормами, затвердженими в установленому порядку.

Плата за житлово-комунальні послуги нараховується щомісячно відповідно до умов договору в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Згідно з пунктом 8 частини першої статті 21 Закону виконавець має право доступу в приміщення, будинки і споруди для ліквідації аварій, усунення неполадок санітарно-технічного та інженерного обладнання, його встановлення і заміни, проведення технічних та профілактичних оглядів і перевірки показань засобів обліку в порядку, визначеному законом і договором.

Порядок надання комунальних послуг, порядок обліку та оплати цих послуг визначено Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630 (далі – Правила).

Пунктом 14 Правил передбачено, що показання будинкових засобів обліку знімаються представником виконавця один раз на місяць у присутності постачальника та представника споживачів.

Відповідно до пункту 15 Правил у разі **несправності** засобів обліку води і теплової енергії, що не підлягає усуненню, плата за послуги з моменту її виявлення вноситься згідно з нормативами (нормами) споживання.

Оплата за послуги з централізованого опалення згідно із середньомісячними показниками засобів обліку за попередній опалювальний період здійснюється споживачами при проведенні періодичної повірки засобів обліку води і теплової енергії у строк, що не перевищує одного місяця. Іншого Правилами не передбачено...

Одиницею калькулювання собівартості послуги з централізованого опалення є 1 Гкал теплової енергії, використаної балансоутримувачем (підприємством, яке надає послуги) для задоволення потреб споживачів у забезпеченні нормативної температури повітря у квартирі (будинку садибного типу). У разі відсутності приладів обліку вартість послуги з централізованого опалення визначається з розрахунку за 1 кв.м опалювальної площі (1куб.м опалювального об'єму).

Відповідно до статті 31 Закону виконавці/виробники здійснюють розрахунки економічно обґрунтованих витрат на виробництво (надання) житлово-комунальних послуг і подають їх органам, уповноваженим здійснювати встановлення тарифів.

На сьогоднішній день повноваження щодо встановлення тарифів на теплову енергію та комунальні послуги розмежовано між Національною комісією, що здійснює державне регулювання в сферах енергетики та комунальних послуг (далі- НКРЕКП) і органами місцевого самоврядування.

НКРЕКП встановлює тарифи на комунальні послуги тим суб'єктам природних монополій та суб'єктам господарювання на суміжних ринках, ліцензування діяльності яких вона здійснює.

При цьому необхідно звернути увагу, що для КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» постановою НКРЕКП (зокрема від 17.10.2014 № 146) встановлено тарифи послуги з централізованого опалення та постачання гарячої води.

Вказані тарифи застосовуються для населення суб'єктами господарювання, які є виконавцями зазначених послуг.

Застосування тарифу на централізоване опалення відмінного від того, який встановлено НКРЕКП для виконавця послуги, є неправомірним.» (кінець цитати).

У відповідь на питання стосовно надання копій документів щодо несправності будинкового засобу обліку теплової енергії за вказаною адресою у період з 25.11.2014 року по 29.12.2014 року, або пояснень щодо відсутності таких документів, КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» листом від 22.10.2015 № 22.10-1508 повідомило про відсутність документів щодо несправності будинкового засобу обліку за вказаною адресою.

В ході розгляду справи Підприємством не надано документів (копій документів) щодо несправності будинкового засобу обліку теплової енергії за адресою: буд. 141, вул. Мандриківська, м. Дніпро у період з 25.11.2014 року по 29.12.2014 року (у тому числі з 25.11.2014 по 28.12.2014 року), що не підлягає усуненню а також не надано пояснень щодо відсутності таких документів.

Таким чином, КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» здійснило нарахування плати Споживачам у період з 25.11.2014 року по 28.12.2014 року без врахування показань будинкового засобу обліку теплової енергії, без доведення несправності засобів обліку теплової енергії, що не підлягає усуненню, що суперечить законодавству у житлово-комунальній сфері.

Так, нарахування за грудень 2014р., здійснені Підприємством на помешкання Споживачів з площею 49,6 м² склали:

за період 25.11.14р.-29.12.14 р.: $49,6 \text{ м}^2 * 14,13153 \text{ грн./м}^2 = 700,92 \text{ грн.}$

за період 25.11.14р.-28.12.14 р.: $49,6 \text{ м}^2 * 13,6189 \text{ грн./м}^2 = 675,50 \text{ грн.}$

$700,92 \text{ грн} - 675,50 \text{ грн} = 25,42 \text{ грн}$

Сума 700,92 грн. та сума корегування відображена у особистих рахунках Споживачів, наданих Підприємством вибірково на вимогу територіального відділення, також відображено сплату у розмірі 700,92 грн.

Загальний обсяг опалювальної площі споживачів будинку складає 4644,5 м² (обсяг опалювальної площі Споживачів 4635,5 м² та 9 м² юридичної особи).

У копії журналу обліку споживання теплової енергії зазначено:

опалювальна площа будинку - 4644,5 м²,

1 Гкал - 409,17 грн., без лічильника за 1 м² - 11,16 грн.,

обсяг спожитої теплової енергії з 25.11.2014 року по 24.12.2014 року – 19,17 Гкал.

Отже, вартість спожитої теплової енергії за 1 м² у даний період становить:

$19,17 \text{ Гкал.} * 409,17 \text{ грн./} 4644,5 \text{ м}^2 = 1,6888 \text{ грн./м}^2.$

Тобто, Підприємство у період з 25.11.2014 року по 28.12.2014 року застосовувало власний порядок нарахування плати. Розмір плати для Споживачів у цей період був більший на 2,4589 грн. за 1 м² ($13,6189 \text{ грн./м}^2 - 11,16 \text{ грн./м}^2$), ніж для абонентів Підприємства - мешканців житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії на рівні 11,16 грн. за 1 м² за місяць протягом періоду надання послуги з централізованого опалення (з податком на додану вартість), що передбачено постановою НКРЕКП від 17.10.2014 року №146.

Отже, Підприємство застосовувало власний порядок нарахування плати Споживачам, що призвело до штучного збільшення вартості послуг з централізованого опалення у період з 25.11.2014 року по 28.12.2014 року, а саме: враховуючи показники будинкового приладу обліку у період з 25.11.2014 року по 24.12.2014 року вартість одиниці послуги збільшено на 11,9301 грн. за 1 м² ($13,6189 \text{ грн./м}^2 - 1,6888 \text{ грн./м}^2$), що в цілому по опалювальній площі Споживачів може становити необґрунтовано нарахованих до сплати 55301,98 грн. ($11,9301 \text{ грн./м}^2 * 4635,5 \text{ м}^2$).

Враховуючи надані Підприємством копії розшифровок особистих рахунків Споживачів, де відображено сплату коштів за тарифом 14,13153 грн./м², з урахуванням перерахунку – за

тарифом 13,6189 грн./м², вищенаведене збільшення розміру плати за послугу централізованого опалення у період з 25.11.2014 по 28.12.2014 року призвело до ущемлення економічних інтересів Споживачів.

Така поведінка КП «Дніпропетровські міські теплові мережі», яка призвела до ущемлення економічних інтересів споживачів була б неможлива за умов існування конкуренції на ринку.

У відповідь на вимогу територіального відділення листом від 28.11.2016 року № 2527/1 Підприємство повідомило, що протягом опалювального сезону 2014-2015 років мешканцям № 141 по вулиці Мандриківська м. Дніпро за послуги з централізованого опалення нараховано 130592,52 грн., а у період листопада-грудня 2014 року даним споживачам нараховано 70641,85 грн.

На подання про попередні висновки 15.11.2016 року № 88 у справі № 30/04-03-1/16, надіслане територіальним відділенням з супровідними листами та отримане сторонами у справі, КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» надано лист від 07.12.2016 року № 2560 з поясненнями та додатково наданими матеріалами.

Так, у вказаному листі Підприємство повідомило про те, що 23.11.2014 року працівниками Підприємства виконано обстеження будинкового засобу обліку теплової енергії, складено та підписано працівниками Підприємства Акт обстеження вузла обліку теплової енергії внепланове обстеження від 23.11.2014 року (далі-Акт обстеження від 23.11.2014 року), в якому зазначено (*початок цитати*): «прибор работает не корректно» (*кінець цитати*), а також, пояснення з посиланнями, зокрема на Постанову №1198.

Як зазначалося вище, Постановою №1198 передбачено, що у разі відсутності, пошкодження та/або неправильної роботи приладів комерційного обліку оплата здійснюється відповідно до визначених у договорі навантажень, проте в укладених зі Споживачами договорах стосовно надання населенню послуг з централізованого опалення відсутня інформація щодо навантаження.

Акт обстеження від 23.11.2014 року, як і раніше наданий Акті обстеження від 17.12.2014 року, не містить інформацію про несправність засобу обліку теплової енергії за адресою буд. 141, вул.Мандриківська, м. Дніпро, що не підлягає усуненню, а відтак – не спростовує наведене у поданні про попередні висновки 15.11.2016 року № 88 у справі № 30/04-03-1/16, стосовно дій Підприємства щодо нарахування плати за послугу централізованого опалення у період з 25.11.2014 року по 28.12.2014 року мешканцям зазначеного будинку без врахування показань будинкового засобу обліку теплової енергії, без доведення несправності даного засобу обліку.

Окрім того, листом від 07.12.2016 року № 2560 Підприємство повідомило про помилкове некоректне нарахування плати за послуги Споживачам у період з 25.11.2014 року по 28.12.2014 року з урахуванням 13,6189 грн. за 1 м² опалювальної площі, а також повідомило, що на даний момент послуги з централізованого опалення Споживачам надає комунальне підприємство «Теплоенерго» Дніпропетровської міської ради у зв'язку з наданням дозволу на передачу об'єктів і мереж тепlopостачання з балансу КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» на баланс зазначеного суб'єкта господарювання рішенням Дніпропетровської міської ради від 27.07.2016 року № 28/12.

Також, у даному листі зазначено, що за ініціативою КП «Дніпропетровські міські теплові мережі», службою реалізації та збору платежів комунального підприємства «Теплоенерго» Дніпропетровської міської ради було здійснено відповідне коригування плати Споживачам на загальну суму 34140,75 грн. за період з 25.11.2014 по 28.12.2014 року, що буде відображено у платіжних квитанціях за листопад 2016 року.

Дії КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ДНІПРОПЕТРОВСЬКІ МІСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (код ЄДРПОУ 32082770) щодо нарахування плати за послугу централізованого опалення у період з 25.11.2014 року по 28.12.2014 року без врахування показань будинкового засобу обліку теплової енергії, без доведення несправності даного засобу обліку теплової енергії, що не підлягає усуненню, споживачам – мешканцям будинку № 141 по вулиці Мандриківська м. Дніпро, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, є порушенням законодавства про захист економічної

конкуренції, передбаченим пунктом другим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним пунктом першим частини другої статті 13 цього Закону, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого опалення, шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до абзацу другого частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за вчинення зазначеного порушення законодавства про захист економічної конкуренції накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Відповідно до податкової декларації з податку на прибуток Підприємства, наданої до листа від 28.11.2016 року № 2527/1, дохід від діяльності за 2015 рік становить 664107000 гривень (шістсот шістдесят чотири мільйони сто сім тисяч гривень).

При визначенні розміру штрафу враховано:

- вчинене порушення законодавства про захист економічної конкуренції призвело до негативних наслідків для споживачів;
- порушення законодавства про захист економічної конкуренції КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» вчинено вперше;
- КП «Дніпропетровські міські теплові мережі» припинено порушення законодавства про захист економічної конкуренції в ході розгляду справи.

Враховуючи викладене вище та керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48, 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 року № 5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 року за № 90/299 (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 року № 169-р), із змінами та доповненнями, адміністративна колегія Дніпропетровського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

В И Р І Ш И Л А:

1. Визнати, що КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ДНІПРОПЕТРОВСЬКІ МІСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (код ЄДРПОУ 32082770) протягом опалювального періоду 2014-2015 років займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення в межах території міста Дніпро (м.Дніпропетровськ) в межах діючих мереж, що знаходилися на його обслуговуванні.

2. Визнати дії КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ДНІПРОПЕТРОВСЬКІ МІСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (код ЄДРПОУ 32082770) щодо нарахування плати за послугу централізованого опалення у період з 25.11.2014 року по 28.12.2014 року без врахування показань будинкового засобу обліку теплової енергії, без доведення несправності даного засобу обліку теплової енергії, що не підлягає усуненню, споживачам – мешканцям будинку № 141 по вулиці Мандриківська м. Дніпро, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом другим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним пунктом першим частини другої статті 13 цього Закону, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого опалення, шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. Відповідно до абзацу другого частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, вказане в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ДНІПРОПЕТРОВСЬКІ МІСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ»

ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (код ЄДРПОУ 32082770) штраф у розмірі 68000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

Відповідно до статті 56 Закону України “Про захист економічної конкуренції” штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України “Про захист економічної конкуренції” це рішення може бути оскаржено повністю або частково до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання. Цей строк не може бути відновлено.

Голова
адміністративної колегії

Н.В. ІГНАТЕНКО